

Aluevaltuusto 24.02.2026

Vastauksen antaminen valtuutettu Laineen, valtuutettu Salovaaran ja valtuutettu Immosen sekä 29 muun valtuutetun aluehallitukselle osoittamaan kysymykseen koskien gynekologisten sairauksien tunnistamista ja hoitoa sekä gynekologisten palvelujen saatavuutta Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueella

Valmistelijat ja lisätiedot (etunimi.sukunimi@luvn.fi):
Mustakari-Ilovuori Anu
Kiuru Valtteri

Päätösehdotus

Aluevaltuusto päättää

1. merkitä tiedoksi alla olevan aluehallituksen antaman vastauksen aluehallitukselle osoitettuun kysymykseen, ja

Vastaus aluehallitukselle esitettyyn kysymykseen:

Gynekologisia oireita ja sairauksia selvitetään ja hoidetaan hyvinvointialueen terveysasemilla yleislääkärin vastaanotolla laajasti. Tarkastelujaksolla 1.1.–31.10.2025 hyvinvointialueen terveysasemien kontakteista noin 10 000 liittyi naistentautien ja synnytysten erikoisan diagnoosikoodeihin. Kymmenen yleisimmän diagnoosikoodin perusteella käyntisinä korostuvat erilaiset kuukautishäiriöt (2181 kontaktia), vaihdevuosisoireet (1441 kontaktia), äkilliset emätintulehdukset (953 kontaktia), poikkeavat verenvuodot (591 kontaktia) sekä hedelmättömyys (313 kontaktia).

Gynekologisten oireiden arviointi ja tavallisten gynekologisten oireiden ja sairauksien hoito ovat osa yleislääkärin osaamista ja koulutusta. Terveysasemien yleislääkärit saavat myös ammatillista jatkokoulutusta gynekologisten oireiden ja sairauksien tutkimisesta, hoitamisesta ja erikoissairaanhoidon ohjaamisesta. Esimerkiksi syksyllä 2025 avosairaanhoidon lääkäripäivässä koulutusaiheina olivat vaihdevuosien hiljattain päivittynyt Käypä hoito -suositus sekä raskauden ehkäisy. Avosairaanhoidon ohjesivustolla on gynekologiaan liittyviä ohjeita, joita pidetään ajan tasalla. Osaamisen ylläpitämisessä

hyvinvointialueen lääkärit voivat hyödyntää myös Duodecimin Oppiportin verkkokursseja.

Osalla terveysasemilla työskentelevistä yleislääketieteen erikoislääkäreistä on gynekologista erityisosaamista, ja he ovat terveysasemilla lähityöyhteisön konsultoitavissa matalalla kynnyksellä. Terveysaseman lääkäri voi myös konsultoida HUSin erikoislääkäreitä aina tarvittaessa. Nykyiset erikoissairaanhoidon konsultaatiokäytännöt tukevat terveysasematyötä riittävästi.

Hoidon vaikuttavuuden arvioinnissa hyvinvointialue käyttää THL:n kansallisia laaturekistereitä. Perusterveydenhuollossa annettavasta gynekologisesta hoidosta ei ole olemassa samanlaista laaturekisteriä kuin esimerkiksi diabeteksen hoidosta. Gynekologisten sairauksien hoito ei kuitenkaan korostu avosairaanhoidon palvelulinjalle tulleissa muistutuksissa tai asiakaspalautteissa. Palvelulinjan tiedossa ei ole, että terveysasemilla olisi havaittu gynekologisia sairauksia koskevaa poikkeavaa alidiagnosointia tai poikkeavia diagnoosiviiveitä.

Tarvittaessa potilas lähetetään erikoislääkärin arvioon HUSiin. Hoitopolkuja kehitetään Uusimaa-tasoisesti HUSin, hyvinvointialueiden ja Helsingin kaupungin yhteistyönä. Olemassa olevat gynekologiaan liittyvät hoitopolut ovat ajan tasalla ja saatavana Terveysportissa.

Vuonna 2024 hyvinvointialueelta tehtiin noin 2 600 lähetettä naistentautien ja synnytysten erikoisalalle HUSiin. Gynekologisiin oireisiin ja sairauksiin liittyvien terveysasemakontaktien määrä samana vuonna oli noin 7 000. Kontaktien määrään suhteutettuna ei synny vaikutelmaa siitä, että kynnys lähettää potilas erikoissairaanhoidon gynekologisten oireiden vuoksi olisi poikkeuksellisen korkea.

HUSin erikoissairaanhoidossa hoidon tarpeen arviointia odottavien määrä on noussut merkittävästi viimeisen vuoden aikana. Odotusaika hoidon tarpeen arviointiin ja hoitoon on kuitenkin pysynyt oleellisesti ennallaan. Lomakauden jälkeen odotusajat ovat palautuneet hoitoon pääsyn osalta 55 vuorokauteen ja hoidon tarpeen arvioinnin osalta 28 vuorokauteen. Gynekologian erikoisalalla yli 180 vuorokautta hoitoa odottaneita länsi-uusimaalaisia potilaita oli lokakuun lopussa 29.

Hyvinvointialue ei järjestä gynekologisen erikoissairaanhoidon palveluita esimerkiksi hankkimalla naistentautien ja synnytysten erikoislääkäripalveluita yksityisiltä toimijoilta. Erikoissairaanhoidon järjestämisvastuu on HUS-yhtymällä, eivätkä odotusajat HUSin naistentautien poliklinikalle eivät ole

oleellisesti pidempiä kuin muilla erikoisaloilla.
Hyvinvointialueen käsityksen mukaan HUS on myös suuntaamassa osan vuoden 2026 talousarvion niin sanotusta jononpurkurahoituksesta naistentautien toimialalle.

Palvelualueen näkemyksen mukaan naistentautien ja synnytysten erikoisalaan liittyvä ennaltaehkäisevä terveydenhuolto, gynekologisten oireiden arviointi ja hoito sekä hoidon porrastus perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon välillä toteutuvat hyvinvointialueella käytettävissä olevien voimavarojen puitteissa asianmukaisesti ja yhdenvertaisesti.

2. todeta valtuustokysymyksen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

Päätös

Selostus

Liitteet

- 1 Vastauksen antaminen valtuutettu Laineen, valtuutettu Salovaaran ja valtuutettu Immosen sekä 29 muun valtuutetun aluehallitukselle osoittamaan kysymykseen koskien gynekologisten sairauksien tunnistamista ja hoitoa sekä gynekologisten palvelujen saatavuutta Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueella

Oheismateriaali

Tiedoksi

Täytäntöönpano

Kysymyksen jättäjä, palvelualuejohtaja, palvelulinjajohtaja

Päätöshistoria

§ 289

Valmistelijat ja lisätiedot (etunimi.sukunimi@luvn.fi):

Päätösehdotus

Hyvinvointialuejohtaja Svahn Sanna

Aluehallitus päättää antaa seuraavan vastauksen aluehallitukselle esitettyyn kysymykseen:

Vastaus aluehallitukselle esitettyyn kysymykseen

Gynekologisia oireita ja sairauksia selvitetään ja hoidetaan hyvinvointialueen terveysasemilla yleislääkärin vastaanotolla laajasti. Tarkastelujaksolla 1.1.–31.10.2025 hyvinvointialueen terveysasemien kontakteista noin 10 000 liittyi naistentautien ja synnytysten erikoisan diagnoosikoodeihin. Kymmenen yleisimmän diagnoosikoodin perusteella käyntisinä korostuvat erilaiset kuukautishäiriöt (2181 kontaktia), vaihdevuosisoireet (1441 kontaktia), äkilliset emätintulehdukset (953 kontaktia), poikkeavat verenvuodot (591 kontaktia) sekä hedelmättömyys (313 kontaktia).

Gynekologisten oireiden arviointi ja tavallisten gynekologisten oireiden ja sairauksien hoito ovat osa yleislääkärin osaamista ja koulutusta. Terveysasemien yleislääkärit saavat myös ammatillista jatkokoulutusta gynekologisten oireiden ja sairauksien tutkimisesta, hoitamisesta ja erikoissairaanhoidon ohjaamisesta. Esimerkiksi syksyllä 2025 avosairaanhoidon lääkäripäivässä koulutusaiheina olivat vaihdevuosien hiljattain päivittynyt Käypä hoito -suositus sekä raskauden ehkäisy. Avosairaanhoidon ohjesivustolla on gynekologiaan liittyviä ohjeita, joita pidetään ajan tasalla. Osaamisen ylläpitämisessä hyvinvointialueen lääkärit voivat hyödyntää myös Duodecimin Oppiportin verkkokursseja.

Osalla terveysasemilla työskentelevistä yleislääketieteen erikoislääkäreistä on gynekologista erityisosaamista, ja he ovat terveysasemilla lähityöyhteisön konsultoitavissa matalalla kynnyksellä. Terveysaseman lääkäri voi myös konsultoida HUSin erikoislääkärinä aina tarvittaessa. Nykyiset erikoissairaanhoidon konsultaatiokäytännöt tukevat terveysasematyötä riittävästi.

Hoidon vaikuttavuuden arvioinnissa hyvinvointialue käyttää THL:n kansallisia laaturekisterejä. Perusterveydenhuollossa

annettavasta gynekologisesta hoidosta ei ole olemassa samanlaista laaturekisteriä kuin esimerkiksi diabeteksen hoidosta. Gynekologisten sairauksien hoito ei kuitenkaan korostu avosairaanhoidon palvelulinjalle tulleissa muistutuksissa tai asiakaspalautteissa. Palvelulinjan tiedossa ei ole, että terveysasemilla olisi havaittu gynekologisia sairauksia koskevaa poikkeavaa alidiagnosointia tai poikkeavia diagnoosiviiveitä.

Tarvittaessa potilas lähetetään erikoislääkärin arvioon HUSiin. Hoitopolkuja kehitetään Uusimaa-tasoisesti HUSin, hyvinvointialueiden ja Helsingin kaupungin yhteistyönä. Olemassa olevat gynekologiaan liittyvät hoitopolut ovat ajan tasalla ja saatavana Terveysportissa.

Vuonna 2024 hyvinvointialueelta tehtiin noin 2 600 lähetettä naistentautien ja synnytysten erikoisalalle HUSiin. Gynekologisiin oireisiin ja sairauksiin liittyvien terveysasemakontaktien määrä samana vuonna oli noin 7 000. Kontaktien määrään suhteutettuna ei synny vaikutelmaa siitä, että kynnys lähettää potilas erikoissairaanhoidon gynekologisten oireiden vuoksi olisi poikkeuksellisen korkea.

HUSin erikoissairaanhoidossa hoidon tarpeen arviointia odottavien määrä on noussut merkittävästi viimeisen vuoden aikana. Odotusaika hoidon tarpeen arviointiin ja hoitoon on kuitenkin pysynyt oleellisesti ennallaan. Lomakauden jälkeen odotusajat ovat palautuneet hoitoon pääsyn osalta 55 vuorokauteen ja hoidon tarpeen arvioinnin osalta 28 vuorokauteen. Gynekologian erikoisalalla yli 180 vuorokautta hoitoa odottaneita länsi-uusimaalaisia potilaita oli lokakuun lopussa 29.

Hyvinvointialue ei järjestä gynekologisen erikoissairaanhoidon palveluita esimerkiksi hankkimalla naistentautien ja synnytysten erikoislääkäripalveluita yksityisiltä toimijoilta. Erikoissairaanhoidon järjestämisvastuu on HUS-yhtymällä, eivätkä odotusajat HUSin naistentautien poliklinikalle eivät ole oleellisesti pidempiä kuin muilla erikoisaloilla. Hyvinvointialueen käsityksen mukaan HUS on myös suuntaamassa osan vuoden 2026 talousarvion niin sanotusta jononpurkurahoituksesta naistentautien toimialalle.

Palvelualueen näkemyksen mukaan naistentautien ja synnytysten erikoisalaan liittyvä ennaltaehkäisevä terveydenhuolto, gynekologisten oireiden arviointi ja hoito sekä hoidon porrastus perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon välillä toteutuvat hyvinvointialueella käytettävissä olevien voimavarojen puitteissa asianmukaisesti ja yhdenvertaisesti.

Lisäksi aluehallitus päättää esittää aluevaltuustolle, että aluevaltuusto päättää

1. merkitä aluehallituksen antaman vastauksen valtuustokysymykseen tiedoksi ja
2. todeta valtuustokysymyksen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

Päätös

Aluehallitus hyväksyi päätösehdotuksen yksimielisesti.

Selostus

Valtuutettu Laine, valtuutettu Salovaara ja valtuutettu Immonen sekä 29 muuta valtuutettua esittivät aluevaltuuston kokouksessa 7.10.2025 § 94 aluehallitukselle kysymyksen koskien gynekologisten sairauksien tunnistamista ja hoitoa sekä gynekologisten palvelujen saatavuutta Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueella.

Aluehallitukselle esitetyssä kysymyksessä kysytään, millainen on gynekologipalvelujen saatavuuden nykytilanne Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueella, kuinka usein hyvinvointialueelle hakeudutaan hoitoon gynekologisten oireiden vuoksi, millä keinoin Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue pyrkii parantamaan gynekologisten sairauksien oikea-aikaista diagnosointia ja hoidon laatua jo perusterveydenhuollossa, miten hyvin vaihdevuosisien hoidon aloitus nykyisin toteutuu Länsi-Uudellamaalla perusterveydenhuollossa ja miten nykytilan aiotaan saada vastaamaan uutta Käypä hoito -suositusta, millä keinoin vahvistetaan terveysasemilla ja ammatinharjoittajina työskentelevien lääkärin osaamista gynekologisten sairauksien hoidossa, tukevatko nykyiset erikoissairaanhoidon konsultaatiokäytännöt terveysasematyötä riittävästi, millainen on erikoissairaanhoidon naistentautien jonotilanne ja onko hoitoon pääsy gynekologiseen erikoissairaanhoitoon sujuvaa, mitä hyötyjä voitaisiin saavuttaa hankkimalla hyvinvointialueelle palkattua tai ammatinharjoittajana työskentelevää gynekologiresurssia, jotta palvelua olisi mahdollista tarjota osana perusterveydenhuoltoa sekä mitkä ovat suurimmat esteet tai haasteet gynekologiresurssin lisäämiselle.

Toimivalta

Hallintosäännön 27 §:n mukaan valtuutetut voivat tehdä aluehallitukselle kysymyksen hyvinvointialueen tai hyvinvointialuekonsernin hallintoa koskevasta asiasta.

Jos kysymyksen on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua, aluehallituksen on annettava vastauksensa kysymykseen viimeistään siinä kokouksessa, joka yhdeksän viikon kuluttua

kysymyksen aluevaltuuston sihteerille antamisesta ensiksi pidetään, tai ilmoitettava syy, minkä vuoksi vastausta ei ole voitu vielä antaa. Kysymys ja siihen annettu vastaus tai ilmoitus vastauksen antamatta jättämisen syystä on otettava aluevaltuuston kokouksen esityslistalle.

Liitteet

Oheismateriaali

Tiedoksi

Täytäntöönpano

Päätöshistoria

Aluehallitus 24.11.2025 § 267

§ 267

Valmistelijat ja lisätiedot (etunimi.sukunimi@luvn.fi):

Päätösehdotus

Hyvinvointialuejohtaja Svahn Sanna

Käsittely

Esittelijän otsikko-osaan tekemät muutokset on huomioitu pöytäkirjassa.

Päätös

Esittelijä poisti asian esityslistalta.

Selostus

Liitteet

Oheismateriaali

Tiedoksi

Täytäntöönpano

Päätöshistoria